

[Hans Schmidt.]

når der er noget, der skal ændres — og det er der — må det være paragrafferne og ikke det levende liv i grænselandene.

Det må dog medføre eller have til forudsætning, at grænselandslivet indebærer garantier af anden art for staternes sikkerhed, og her støder vi på de to næste forhold, som jeg har lagt til grund for bedømmelsen af situationen.

Jeg nævnte det statspolitiske og forstår herunder følgende tydeliggjort med henblik på den faktiske situation: den foreløbige afgørelse i klausulspørgsmålet i sammenhæng med de dermed stedfundne tildragelser blev mig bekendt ved læsning af „Politiken“s leder en af dagene derefter. Lederen havde overskriften: „En vedtagelse og en udtalelse.“ Denne formulering kendetegnede denne del af situationen på en rammende måde, idet de statsretlige og statspolitiske krav her stod overfor hinanden i den stærkeste modsætning. Uanset hvor stor en indflydelse udtalelsen fra Rendsborg har haft på selve afgørelsens udfald i landdagen, demonstrerer den, at også her er der noget at rette.

Da jeg læste overskriften og lederen i „Politiken“, var jeg klar over, at her forelå en lignende situation, som før i historien har haft skæbnesvangre følger ved sådanne bevidste eller tilfældige sammentræf, skæbnesvangre, fordi det attråværdige for den ene part er det stik modsatte for den anden part og derfor må virke adskillende og hindrende for at opnå en større enhed. Jeg mener dog, at dette mellem spil fra begge sider ikke må føre til, at de bestræbelser rendes over ende, som søger at få skik på tingene på en mere hensigtsmæssig vis.

Der er enkeltproblemer nok, som venter på at blive løst. Det grundlæggende problem er dog efter min mening det tredie forhold, som jeg betegnede som det folkelige, mellemfolkelige og mellemmenneskelige, fordi det åbner vejen til løsning af de to første forhold. Det er et problem, som består på begge sider af grænsen, som har samme betydning for begge mindretal og for deres forhold til hinanden såvel som for forholdet til deres respektive statsfolk.

Det er det mangesidede spørgsmål: Hvad er det at være dansk eller tysk i grænselandet Slesvig? For kort at kendetegne, hvad det til syvende og sidst går ud på, anfører

jeg den meget brugte, men mindre tiltalende, dog desto mere oplysende formulering: Hvad er hos os dernede ægte eller uægte? Det er et spørgsmål, som i nationalismens periode er blevet behandlet på en stærkt forenklet måde, og som trænger til at blive taget op til en ny vurdering. Det høje ting er dog vel ikke stedet til dets udredning, men jeg vil påpege dets eksistens for derved at gøre opmærksom på muligheder, midler og mål for begge mindretals fortsatte beståen og for staternes sikkerhed på en naturlig, fri og fredelig basis.

Der har hidtil kun været tale om betingelserne for og nødvendigheden af, at de nationale mindretal opnår mulighed for en repræsentation i landenes parlamenter. Det er dog kun den ene halvdel af sagen. Den anden halvdel er så, hvad mindretallene får ud deraf. Her melder sig det samme spørgsmål, nemlig om betingelserne for og nødvendigheden af, at de møder den lydherhed og forståelse i den lovgivende forsamling såvel som i den udøvende administration, uden hvilken konkrete forhold ikke kan opnås eller fjernes. I modsat fald devalueres betydningen af parlamenternes talerstole og mikrofoner til at være midler i en negativ politisk propagandas tjeneste, og det ville være et grundlag, som en for alle parter betryggende fremtid ikke kan bygges op på.

Udenrigsministeren (H. C. Hansen): Der er fra enkelte sider gjort bemærkninger om ting, som ikke var taget med i den redegørelse, jeg for nogle dage siden gav tinget. Det forekommer mig, at debatten ligesom forskubbedes lidt derigennem, at man ikke betragtede redegørelsen som en redegørelse; det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft fandt oven i købet, at den var et lidet brugbart grundlag for diskussion.

Det ærede medlem kan ikke henvise til, at det er min opgave at lave en almindelig diskussionsklub her i tinget. Det var min opgave at give en redegørelse, hvis varighed var begrænset til en halv time; denne redegørelse kan ifølge forretningsordenens bestemmelser diskuteres her i tinget, hvis partierne ønsker det. Det er det, der er sket. Jeg er fuldstændig klar over, at når jeg skønner over, hvad der indenfor en halv times redegørelse kan siges i en bestemt eller tilfældig situation, vil det være muligt for